

Økonomi og ledelse, Kvæg, Planter

Beregn individuel pris ved handel med grovfoder

Køber og sælger af grovfoder kan med nedenstående værktøj få hjælp til at fastsætte en handelspris. Værktøjet fastsætter optimeringsprisen på slætgræs og majs til helsæd ud fra individuelle forhold, når der specificeres udbyttene niveauer, afgrødepriser og andre væsentlige faktorer.

Manual Opdateret 13. juni 2024

Priserne på salgsafgrøder har flere gange de senere år vist evnen til at ændre sig ganske hurtigt. Priserne på korn og gødning er dynamiske og vil fortsat ændre sig, bl.a. som konsekvens af situationen i Ukraine og lagersituationen på afgrøder rundt i verden.

Det påvirker også priserne på grovfoder ved handel, da grovfoder til handel skal konkurrere med alternativaafgrøder med et potentielt højt dækningsbidrag. Planteavlere har mulighed for at optimere deres produktion fra år til år ved at justere deres afgrødesammensætning, og vil derfor vælge de afgrøder der giver den bedste økonomi.

Det betyder, at mælkeproducenter, der køber grovfoder, skal konkurrere med den økonomi, som de traditionelle planteavlsafgrøder kan give. Da markedspriserne udvikler sig løbende, ændrer prisen på grovfoderet, der får planteavleren til at ville levere grovfoder, sig også løbende. Det gør det svært at sætte en pris på grovfoderet, der holder i længere tid.

Brug optimeringspris, når der handles grovfoder

SEGES Innovation anbefaler, at man ved handel med grovfoder tager udgangspunkt i princippet for optimeringspris – altså den pris, der sikrer, at grovfodermarken har samme økonomi som en alternativ afgrøde. Ved optimeringsprisen opnår sælger det samme dækningsbidrag efter arbejds- og maskinomkostninger pr. ha ved at dyrke grovfoderet, som vedkommende ville have opnået i alternativ afgrøde.

Dermed dækker optimeringsprisen stykomkostninger, maskin- og arbejdsomkostninger samt jordleje svarende til dækningsbidrag efter maskiner og arbejde (DBII) fra den relevante alternativaafgrøde (typisk vårbyg dyrket med handelsgødning).

SEGES Innovation beregner gennemsnitlige optimeringspriser på såvel konventionelt som økologisk grovfoder, når der er væsentlige prisudsving på input og alternativaafgrøder. Nederst i artiklen findes links til seneste udgivelse. De udgivne optimeringspriser er vægtede gennemsnitspriser for grovfoderafgrøderne ud fra deres dyrkning på de forskellige jordbundstyper.

Beregn nemt individuel optimeringspris på grovfoder

De individuelle forhold kan afvige en del fra de gennemsnitlige forhold. Derfor har SEGES Innovation udarbejdet et værktøj, der kan beregne en individuel optimeringspris på grovfoderet. For 2023 var beregneren tilgængelig som et webbaseret værktøj – den aktuelle

version er udarbejdet i Excel. I værktøjet er der mulighed for at tilpasse forudsætningerne på en enkel måde, så der beregnes en optimeringspris baseret på egne individuelle forhold.

Økonomien afhænger bl.a. af, hvilken afgrøde grovfoderet erstatter, og hvilket udbyttepotentiale der i afgrøderne. På jorder hvor grovfoderet giver et forholdsvis godt udbytte i forhold til traditionelle planteavlsafgrøder, vil det være lettere at sætte en pris på grovfoderet, hvor begge parter i handlen kan være tilfredse. Ofte vil majs kunne erstatte vårbyg for en planteavler, og derfor er der i beregneren givet mulighed for at regne et dækningsbidrag efter arbejds- og maskinomkostninger (DBII) for netop vårbyg. Der kan i stedet vælges at angive et niveau for DBII, og herved kan indtjeningen fra andre afgrøder også danne baggrund for egen optimeringspris.

Gødskning af afgrøderne udgør en betydelig omkostning, hvis der fuldgødskes med handelsgødning. Der kan dog være stor forskel på tilgængeligheden af gylle rundt i landet, og derfor vil der være nogle planteavlere, der har gylle tilgængeligt i forvejen, og andre steder hvor det kun er husdyrproducenter, der har det tilgængeligt. I nedenstående model kan det vælges, om den alternative afgrøde tildes gylle.

[Hent "Regnearket: Beregn individuel optimeringspris ved handel med grovfoder" for 2024](#)

[Åben forældet beregner for majs til helsæd 2023](#)

[Åben forældet beregner for kløvergræs 2023](#)

Tidspunkt for prisfastsættelse

Tidspunktet for prisfastsættelsen vil påvirke prisen ved handel med grovfoder, ligesom det også gør ved kornafgrøder. Korn kan til en vis grad dækkes af flere år frem i tiden, hvilket i princippet også kan gøres i grovfoder, hvis der aftales en fast pris i en længere kontrakt.

Omvendt kan principperne også anvendes efter høst til bestemmelse af prisen. Det påvirker selvfølgelig risikoen, da der vil være større usikkerhedsmomenter, før afgrøden er dyrket end efter, hvor flere faktorer er kendt - f.eks. omkostning til gødning, dieselolie og den alternative afgrødes pris. Det skal tages med i betragtning, når der laves en samarbejdsmodel med en anden landmand.

Det er vigtigt at få et godt samarbejde, der kan sikre produktion af grovfoder tæt på stalden. Hvilket sammen med forskellen på udbytter i grovfoder og korn har stor betydning for prisen på grovfoder. Da afstand også har betydning for omkostningerne, er det afgørende at få et sat et samarbejde op, der kan fungere over længere tid.

Forskel på optimeringspris og intern overførselspris

Det er vigtigt at være opmærksom på, at effekten af ændret prisniveau på korn ikke påvirker fremstillingsprisen eller den interne overførselspris, som kun indregner de isolerede omkostninger til dyrkning af grovfoderet.

Overførselsprisen og fremstillingsprisen tager udgangspunkt i, at der skal betales en jordleje i stedet for det dækningsbidrag, der alternativt kan generes. Jordlejen kommer ikke til at ændre sig væsentligt, da den er mere historisk bestemt end et aktuelt dækningsbidrag.

Mere information om værdisætning, grovfoderpriser og handel med grovfoder

Princip for værdisætning af grovfoder, herunder vejledende intern pris og optimeringspris, bliver uddybet og forklaret her: Sådan værdisætter du grovfoder.

I notatet grovfoderpriser finder du de senest beregnede grovfoderpriser, deres anvendelse og desuden beskrivelse af beregningsmetoder og forudsætninger.

Ved handel med grovfoder kan du hente inspiration og hjælp til indgåelse af aftale i udkast til aftale om handel med grovfoder.

Emneord

Foderøkonomi

Grovfoder

Prisprognoser

+1

Kvæg

Tema: Grovfoder til kvæg

Med temaet Grovfoder får du overblik og viden til at producere godt grovfoder til den rigtige pris, hvad enten det drejer sig om græsensilage, helsæd af korn og majs eller om halm og hø.

Publiceret: 11. august 2022

Opdateret: 13. juni 2024

Vil du vide mere?

Michael Højholdt

Landskonsulent, cand. agro.MBA

SEGES Innovation P/S

mih@seges.dk

+45 2171 7781

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk